

Uvádíme na pravou míru: Jak je to s možností úřadů nahlížet na účty žadatelů o dávky?

V médiích se objevila řada zpráv, které se týkají údajného prolomení bankovního tajemství v souvislosti s vyřizováním sociálních dávek v návaznosti na novou legislativu. Fakta jsou taková, že navržená úprava pouze umožní operativně ověřit žadatelem tvrzené skutečnosti o jeho majetkových poměrech. To vše na základě zákona a vždy se souhlasem klienta. Dojde tak ke zrychlení vyřizování dávek. Úprava by se navíc týkala pouze pomoci v hmotné nouzi a humanitární dávky.

„Tento postup jsme navrhli hlavně proto, abychom výrazně zjednodušili a urychlili proces kontroly výplaty dávek. Navržená úprava umožňuje na dálku ověřit žadatelem tvrzené skutečnosti o jeho majetkových poměrech, tedy existenci účtů a finančních prostředků na nich. Navíc vždy postupujeme se souhlasem klienta. Podmínkou pro přiznání dávky je právě souhlas žadatele, že úřad může ověřit potřebné skutečnosti. O porušení bankovního tajemství tedy nemůže být řeč, protože vše je podpořeno právními předpisy. Celý návrh jsme navíc konzultovali s Českou bankovní asociací,“ vysvětlil **ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL)**.

V rámci novely je navržena úprava zákona o pomoci v hmotné nouzi, Lex Ukrajina, (z. č. 66/2022 Sb.) a zákona o bankách. Umožňuje na dálku ověřit informace, které žadatel při žádosti o dávku poskytuje Úřadu práce ČR. Předloha vychází ze základního principu pomoci v hmotné nouzi, který je v příslušném předpise již dlouhá léta zakotven. V minulosti bylo také rozhodnuto Nejvyšším správním soudem, že ÚP ČR může vyžadovat výpisy z účtů vedených u bank a není to v rozporu se zákonem.

Žadatel již nyní musí prokázat, že je v hmotné nouzi a mimo jiné doložit výpis z účtu. Jedná se o základní podmínku poskytnutí této formy pomoci. Žadatel musí využít veškeré dostupné prostředky pro zlepšení své situace a podpora státu je tedy odůvodněná. *„Rozhodně ale úprava neznamena, že by banky najednou měly svévolně sdělovat úřadům veškeré informace týkající se klientů a jejich rodinných příslušníků. Pouze na konkrétní dotaz odpoví úřadu práce, který hodnotí nárok na dávku,“* doplnil ministr Jurečka.

Poskytovanými informacemi podle návrhu budou pouze údaje o číslech účtů, o jejich stavu a změnách. Toto ověření se ze strany Úřadu práce ČR děje pouze z důvodu posouzení nároku a výše dávky pomoci v hmotné nouzi a humanitární dávky. *„Úřad rozhodně nebude mít možnost nahlížet do povahy platebních transakcí a třeba sledovat, co si žadatel zakoupil. I tyto informace se ve veřejném prostoru objevily a nezakládají se na pravdě. Neplánujeme zavádět nějakého 'Big Brothera',“* zdůraznil ministr Jurečka.

Předpokládaná účinnost novely je plánována na 1. 7. 2024, a to i s ohledem na čas potřebný k zajištění technického řešení.